

dom frem for at være Selvejer, naar han dog skal sætte samme Kapital ind i den. Og vi kunne vel alle være enige om, at det har større Betydning for en Mand, at han kan sige: Det er min Ejendom fuldt ud, og jeg har med de Indskrænkninger, som Loven sætter, Lov til at gøre med den, hvad jeg vil, end hvis han maa sige: Egentlig er det Statens eller Kommunens, jeg sidder kun som Bruger af den. Naar ikke Landarbejderen kan tjene og spare Kapital derved, indser jeg ikke, hvorfor han skulde gaa fra Selvejer over til Fæste. Og naar det ærede Medlem for Holbæk Amts 2den Valgkreds (K. Pedersen) for nylig talte om, at den Fordel, som de, der faa disse Statslaan, have, kun vil komme den første Ejer af Ejendommen til gode, og at, naar Ejendommen skifter Ejer, den næste Ejer vil komme til at betale den Fordel, som den første Ejer har opnaaet, kan jeg ikke indrømme Rigtigheden deraf, thi de billige Betingelser, som den oprindelige Ejer har faaet Laanet paa, følge jo ogsaa med til den næste Ejer, for saa vidt han er kvalificeret til at komme i Besiddelse af en saadan Lod. Og gaar det fra den første Ejer i Arv til Børn eller paa anden Maade, komme de jo ogsaa til at nyde den samme Fordel af Staten, som den første Ejer har haft.

En anden meget heldig Bestemmelse, som den højtærede Minister har foreslaaet i det foreliggende Lovforslag, og som Udvalget har været enig om at udvide endnu noget mere, er den, at Kommissionerne først skulle tage Ejendommene i Øjesyn, før de bevilge Laanene. Dette har meget betydelige Fordele. Ganske vist indrømmer jeg, at det lægger noget mere Ansvar over paa vedkommende Kommissioner, men det vil ogsaa være rigtigt at gøre det, fordi det er Kommissionerne, der staa med det store Ansvar, det er dem, som i Realiteten næsten altid afgøre disse Laanesager. Jeg maa her indskyde den Bemærkning til det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Birek), som talte for lidt siden, at naar han sagde, at han meget gerne vilde sætte Laaneværdien op til 6,000 Kr., fordi han var overbevist om, at den højtærede Landbrugsminister nok skulde passe Grænserne og ikke gaa op til 6,000 Kr., naar han ikke fandt, at der var Grund dertil, da er det en Misforstaaelse fra det ærede Medlems Side. Jeg havde nær sagt, at det har Landbrugsministeren i og for sig ikke noget med at gøre; naar der staa i Lovet, at Kommissionerne maa gaa op til 6,000 Kr., og de derefter gaa

op dertil, kan Landbrugsministeren ikke og vil selvfølgelig heller ikke gribe ind deri. Det er en Misforstaaelse fra det ærede Medlems Side. Men jeg har ikke noget imod, som jeg før sagde, at Kommissionerne fik mere Ansvar, saa det virkelig hvilede paa dem, at der blev administreret efter Loven paa den heldigst mulige Maade. Vi have haft flere Eksempler paa — det har jeg i hvert Fald haft i min Praksis — at det havde været overmaade heldigt, om Kommissionen havde set Ejendommene, før vi ydede Laan i dem. Derved kunde der opnaas 3 Fordele. Vi kunde derved forhindre, at der blev oprettet en Del uheldige Husmandsbrug, som det ganske sikkert er sket enkelte Steder, fordi vi have taget efter de Anbefalinger og Oplysninger, som Andragerne have indsendt, men som ikke altid ere tilstrækkelige. Og der vilde kunne opnaas en Ting til, nemlig at Priserne mange Gange vilde kunne nedsættes, hvor de have været for høje. Jeg har fra de sidste Par Aar, hvor vi til Dels have brugt denne Praksis, haft flere Eksempler paa, at naar vi eller en enkelt af Kommissionen have set saadanne Lodder, før vi ydede Laan, have vi kunnet se, at de vare for dyre til, at vedkommende Landarbejder kunde være tjent med at faa en saadan Lod, og at det vilde være Sælgeren, som havde Fordel deraf, og ikke vedkommende Laansøger. Og naar vi saa have sagt til vedkommende Mand: Du kan ikke faa den Jordlod sat op til den Pris, eller du kan ikke laane paa den, thi den er alt for stor, du kan ikke være tjent med den — har jeg Eksempler paa, at det er lykkedes at faa Jordlodden til en billigere Pris. Saa har vedkommende sagt til Sælgeren: Jeg kan ikke faa Laan til den Pris, og skal jeg købe Lodden, maa du sælge den paa noget billigere Betingelser, eller du maa i det hele taget indrømme Fordele, for at vi kunne faa Sagen i Gang. Det er da mange Gange lykkedes os at bringe det dertil, at vedkommende Landarbejder har kunnet spare flere hundrede Kroner ved Kommissionens Mellemkomst. Vi vilde da ogsaa være i Stand til at hindre, hvad der enkelte Steder er sket, at Spekulanter have udstykket en saadan Jordlod og ved at faa en Mand til at søge Laan deri for sig selv, faaet Fordele deraf. Naar vi saa ere komne rigtig til Bunds i Sagen, har det ikke været vedkommende Landarbejder, der har haft Lysten, Interessen eller Fordelen, men vedkommende Spekulant, der har købt den og saa igen solgt den eller har solgt en Lod fra sin